

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Broj IV/2015 · Bilten o procesu pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

AKTUELNO

Ka državi koja je servis građana - pogled unazad na proces pregovora Srbije sa EU

Šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, Tanja Miščević, u prvom intervjuu za mesečni bilten „Progovori o pregovorima“ govori o dosadašnjem procesu pregovora o pristupanju, narednim koracima i planovima, te budućim izazovima i obavezama koje donosi naredna faza procesa pregovora.

BOŠ: *Prošla je prva godina od otvaranja pregovora Srbije sa EU i završena prva faza u procesu koja se odnosi na pregled stepena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekočinama EU (skrining). Kako ocenjujete taj period i koji je bio najveći izazov za Vas kao šeficu Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU?*

Tanja Miščević: Proces analitičkog pregleda zakonodavstva, odnosno već u srpskom jeziku odomaćenog skrininga, ne bih ocenjivala ja, već ocene dolaze od Evropske komisije i država članica. Oni nas ocenjuju visokom ocenom, a ja smatram da smo zaista bili veoma uspešni.

Skrining je trajao 18 meseci i za mene je izazov bio celokupni dosadašnji proces, svaki put kada bismo pripremali sastanke pred put u Brisel, osećala sam pozitivnu tremu, dodatnu energiju davali su mi svi članovi pregovaračkih radnih grupa, koji su pokazali visok nivo profesionalnosti i posvećenost procesu.

Foto: Pregovarački tim

BOŠ: *Do sada je Evropska komisija objavila tri izveštaja o skriningu, dok Srbija ima pripremljenu Pregovaračku poziciju za Poglavlje 32 (Finansijski nadzor), a akcioni planovi za Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) su u završnoj fazi. ➔*

Mesečni elektronski bilten o procesu pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji rezultat je rada Beogradske otvorene škole (BOŠ) u okviru inicijative „Progovori o pregovorima“. Inicijativa „Progovori o pregovorima“ pokrenuta je 2013. godine i ima za cilj promociju transparentnog, odgovornog i inkluzivnog procesa pregovora o pristupanju EU zasnovanog na dijalogu i saradnji civilnog društva i javnih vlasti. „Progovori o pregovorima“ je elektronski bilten koji prati proces pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, prenosi vesti, članke, analize i razgovore sa ličnostima i akterima značajnim za ceo proces, objavljuje agendu dešavanja Srbija – Evropska unija i predstavlja pregovaračka poglavљa.

Kakva je dalja dinamika rada Evropske komisije, da li do kraja godine očekujete izveštaje sa skrininga i za preostala pregovaračka Poglavlja? Šta očekujete kao krajnji rezultat druge godine procesa pregovora o pristupanju kada je u pitanju Republika Srbija?

„Evropske integracije kao svoj cilj imaju stvaranje struktura koje su kontrolisane i nadgledane od strane građana, a to je velika promena.“
 (Tanja Miščević)

Tanja Miščević: U prethodnoj godini imali smo priliku da prođemo celokupan proces pripreme jedne Pregovaračke pozicije, za Poglavlje 32 - Finskijski nadzor, kao i proces izrade predloga akcionih planova za Poglavlja 23 i 24. Poznato je koliko su ova Poglavlja važna za građane Srbije i sve aktere društvenog i političkog života, koji su i pronašli svoje mesto i ulogu u izradi navedenih akcionih planova. Evropska komisija je potvrdila da ćemo do kraja godine dobiti izveštaje za sva preostala Poglavlja, znamo da se trenutno u procesu usvajanja u telima Saveta nalaze izveštaji za sedam Poglavlja i da polako pristižu i ostali. Novi sastav Evropske komisije i nova organizacija Direktorata za proširenje doveo je do organizacionih promena, pa imamo razumevanja i zašto priprema pojedinih izveštaja duže traje.

Krajnji rezultat druge godine pregovora o pristupanju Evropskoj uniji biće pre svega potpuno jasno razumevanje o trenutnoj usklađenosti zakonodavnog okvira Srbije i Evropske unije, što će nam pružiti svi izveštaji sa skrininga koje očekujemo. Kao rezultat toga, nastaje i naš precizan plan o svim daljim koracima, posebno u smislu plana usklađivanja i naročito imajući u vidu da će se kroz te izveštaje pojaviti i određena merila za otvaranje pregovora u pojedinačnim Poglavljima. Naravno, verujem da bi bilo dobro i otvoriti pregovore u onim Poglavljima za koje budemo bili spremni, pored Poglavlja 32.

BOŠ: Poznato je da su teme koje se odnose na normalizaciju odnosa sa Kosovom (Poglavlje 35), kao i Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost), najviše zastupljene kada je u pitanju izveštavanje o pregovaračkom procesu Srbije sa EU. Koja Poglavlja u pregovaračkom procesu će predstavljati veliki izazov za našu administraciju, a i za građane, a koja su manje zastupljena u javnosti i za koja ne vlada toliko medijsko interesovanje?

Tanja Miščević: Implementacija svih normi koje smo transponovali u domaće pravo jeste najveći izazov u tehničkom delu pregovora o pristupanju,

ali i u funkcionisanju jednog zdravog sistema. Zato će akcenat tokom nastavka procesa pregovora da se pomera sa zakonodavnih aktivnosti na implementiranje svega što smo usvojili i nadam se da ćemo i taj deo reformi sprovesti uspešno. Uvek je izazov promeniti navele ljudi, podstaći ih da menjaju neke navike koje su godinama sticali, ali to je jedini put ka uređenom društvu. Posebno nam je značajan lokalni nivo vlasti, ljudi koji svakodnevno komuniciraju sa građanima i sprovode sve usvojene norme. Kaže se da je lanac jak koliko mu je jaka najslabija karika, da bismo postigli ciljeve koje smo pred sebe stavili, svaka karika, svaki službenik na svim nivoima vlasti, mora biti dobro obučen i upoznat sa merama koje treba implementirati. Zato jesu izazovi ona Poglavlja koja se najviše tiču lokalnog nivoa i života građana, pored onih koja su svima poznata i često su tema medijskih natpisa, tu su i Poglavlje 27 o zaštiti životne sredine, Poglavlja 11 i 12 o poljoprivredi i bezbednosti hrane ili Poglavlje 28 o zaštiti potrošača.

BOŠ: Koje su to oblasti, pregovaračka poglavља, u kojima smo već ostvarili značajan napredak kada je u pitanju usklađenost sa standardima EU?

Tanja Miščević: Brojna Poglavlja koja se tiču finansija pokazuju visok nivo usklađenosti sa pravom Evropske unije. U Poglavlju 7 (Pravo intelektualne svojine), srpski zakonodavni okvir skoro u potpunosti prati evropski. Istačkala bih i jednu od najvažnijih oblasti, temeljnu oblast evropskih integracija, politiku konkurenčije, gde u velikoj meri imamo transponovan *acquis*.

Ipak, uvek ima prostora za napredak i ona precizna prilagođavanja, pojedinosti u svim oblastima, koje moramo dodatno usavršavati. Na kraju, ne zaboravimo da dok mi usvajamo propise usklađujući se sa evropskim pravom, zemlje članice već uveliko planiraju i usvajaju nove propise, što nam govori da je ovaj proces živ i da se ništa ne završava danom pristupanja.

BOŠ: *Koliko mere štednje i nedostatak novca u budžetu, može uticati na kvalitet i brzinu sprovođenja neophodnih reformi, odnosno odlaganje istih, u procesu pregovora o pristupanju sa EU? Koliko se to može odraziti na efikasnost procesa?*

Tanja Miščević: Mere štednje ne vidim kao kočnice reformi, naprotiv. Mere štednje su deo reformi, čak bih rekla i neophodan uslov za naš dalji napredak. Jednostavno, morali smo da konsolidujemo finansije. Srbija nije bogata zemlja i mislim da je to prilično jasno našim sagogovnicima iz Brisela, otuda i računamo na njihovu pomoć, koju dobijamo kroz sredstva iz prepristupnih fondova i usmeravamo ih tamo gde je najneophodnije, kako bi proces pristupanja i reformi išao napred. Kako bismo bili što efikasniji i u domenu finansijskog planiranja, novi Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije sadržaće i precizne finansijske projekcije, kojima ćemo se voditi prilikom budžetiranja i vremenskih okvira za implementaciju novousvojenih normi.

BOŠ: *Javnost je upoznata sa činjenicom da usvajanje EU standarda u pojedinim oblastima zahteva velika ulaganja. Procena vezana za Poglavlje 27 (Životna sredina) iznosi više od 10 milijardi evra. Da li su dugi prelazni rokovi za usvajanje tzv. teških direktiva u oblasti zaštite životne sredine adekvatan odgovor, imajući u vidu iskustva Bugarske, Rumunije i Hrvatske?*

Tanja Miščević: Prelazni periodi vam daju šansu da planirate i da „na odloženo“ prikupite sva neophodna sredstva za punu implementaciju politike zaštite životne sredine. Istočem, postoji veliki broj, naročito siromašnijih zemalja članica EU, koje takođe moraju da prate sve standarde u oblasti zaštite životne sredine i to predstavlja teret i za njihove budžete. Ipak, ovo svakako ne treba posmatrati kao trošak, jer imati čistu vodu i nezagađenu životnu sredinu - to je cilj koji prevazilazi trenutne finansije i treba ga tako i posmatrati. Pregovarački proces, kao i pravo Evropske unije, obuhvataju sve oblasti života, zato uvek insistiram na tome da govorimo šta od našeg pristupanja Evropskoj uniji imaju građani Srbije, kakav boljitet će oni osetiti u svakodnevnom životu.

BOŠ: *Žuri li se Srbiji ulazak u EU? Zašto? Da li treba da se promeni diskurs od „brzog ulaska“ ka „dobro pri-premljenom ulasku“?*

Tanja Miščević: I jedno i drugo! Naime, svakako ne treba preterano žuriti, niti je to moguće. Ali istovremeno,

Foto: [Kancelarija za evropske integracije](#)

sve ima svoj trenutak pa tako i evropske integracije – uhvatiti taj pravi momenat je najvažnija stvar.

BOŠ: *Da li smatrate da je naše društvo dovoljno pri-premljeno za promene koje nas očekuju? Da li, po Vašem mišljenju, građani shvataju da je prihvatanje evropskih standarda, nezavisno od integracija Srbije u EU, značajno za njih?*

Tanja Miščević: Moram priznati da nismo kao društvo na to potpuno spremni, ali niti jedno društvo ne može biti spremno da za deceniju-dve u potpunosti prođe proces stvaranja evropskih vrednosti, koje su članice EU gradile vekovima. No, mir, stabilnost, solidarnost, poštovanje i tolerancija, su ipak naše vrednosti, samo treba da ih se podsetimo.

BOŠ: *Smatrate li da, pored harmonizacije zakona i politika sa EU, treba doći i do promene odnosa države, organa javnih vlasti prema građanima? U kom pravcu bi te promene trebalo da budu usmerene?*

Tanja Miščević: Svakako da mora, jer svakako država mora da shvati da je ona tu zbog građana, da je njihov servis. Država obezbeđuje svojim zakonima regulatorni okvir za život građana, i to bismo svi morali da shvatimo. Dakle, evropske integracije kao svoj cilj imaju stvaranje struktura koje su kontrolisane i nadgledane od strane građana, a to je velika promena.

BOŠ: *Kada bi se iduće nedelje održao referendum o ulasku Srbije u EU, prema Vašem mišljenju, koliki bi bio procenat izlaznosti građana?*

Tanja Miščević: Realnost, perspektiva i razvojnost bi uvek donele većinu članstvu Srbije u EU. Da li bih volela da taj referendum bude sutra? Ne bih, rano je za to.

Pozitivno mišljenje na Treći nacrt Akcionog plana za Poglavlje 23 i Poglavlje 24

Odbor za evropske integracije Narodne skupštine Republike Srbije dao je pozitivno mišljenje na predloge Akcionih planova za Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost).

Treći nacrt Akcionog plana za Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava) stigao je 9. aprila 2015. godine u Narodnu Skupštinu Republike Srbije, a nadležni odbori su imali sedam dana da daju svoje mišljenje i preporuke. Nacrt je bio prosleđen odborima za pravosuđe, unutrašnje poslove i bezbednost i ljudska i manjinska prava, a konačna odluka o preporukama koje će parlament dati na nacrt tog plana usvojena je na [30. sednici Odbora za evropske integracije](#) održanoj 17. aprila 2015. godine.

Akcioni planovi za Poglavlje 23 i Poglavlje 24 definišu ključne mere kojima će Srbija ispuniti preporuke koje joj je dala EU u Izveštajima o analitičkom pregledu usklađenosti sa pravnim tekomama EU.

Sednici su prisustvovali i o predlogu Akcionog plana govorili predstavnici **Ministarstva pravde** i Pregovaračke grupe za Poglavlje 23. Šef Pregovaračke grupe za Poglavlje 23 i pomoćnik ministra pravde, Čedomir Backović, je u obraćanju članovima Odbora, naveo da je predloženi Akcioni plan rezultat intenzivnog rada izvršne vlasti, predstavnika sudstva, nezavisnih državnih organa i civilnog sektora. Backović je objasnio i da je predloženi dokument još uvek u fazi konsultacija, kao i da će finalni tekst dokumenta biti upućen Narodnoj skupštini. Članovi Odbora su se, u diskusiji sa predstavnicima Ministarstva pravde, interesovali za rokove otvaranja pregovaračkih poglavlja i druga pitanja u vezi sa metodologijom izrade Akcionog plana. U raspravi su, pored članova Odbora, učestvovali i predstavnici civilnog sektora. Članovi Odbora su, nakon diskusije, dali pozitivno mišljenje na Predlog Akcionog plana za Poglavlje 23.

Na 32. sednici održanoj 28. aprila 2015. godine, Odbor za evropske integracije razmotrio je Treći nacrt Akcionog plana za Poglavlje 24 (Pravda, sloboda, bezbednost). Sednici Odbora prisustvovali su sekretar **Ministarstva unutrašnjih poslova, Milorad Todorović, i članovi Pregovaračke grupe za Poglavlje 24. Koordinator**

Foto: [Izbornereforme.rs](#)

za izradu akcionog plana iz Ministarstva unutrašnjih poslova, Dražen Maravić, upoznao je članove Odbora sa metodologijom izrade Akcionog plana i njegovom strukturu i objasnio način na koji će se sprovoditi kontrola primene ovog dokumenta.

Maravić je naveo da je usvajanje Akcionog plana kriterijum Evropske komisije za otvaranje Poglavlja 24, kao i da je Srbija u obavezi, ne samo da u potpunosti harmonizuje svoje zakonodavstvo sa evropskim pravom, već i da efektivno primenjuje zakone, pre nego što postane punopravna članica Evropske unije. U raspravi su, pored članova Odbora, učestvovali i predstavnici civilnog sektora. Nakon diskusije, članovi Odbora dali su pozitivno mišljenje na Treći nacrt Akcionog plana za Poglavlje 24.

Pomenimo da skupštinski odbori nisu imali uvid u prve dve verzije nacrta Akcionog plana za Poglavlje 23 i Poglavlje 24, tako da su ovo prvi predlozi akcionih planova koji su stigli u Narodnu skupštinu. Prema [Rezoluciji o ulozi Narodne skupštine i načelima u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji](#) (Rezolucija je objavljena u "Službenom glasniku RS", br. 112/2013 od 17.12. 2013), Vlada nema obavezu da konsultuje Odbor za evropske integracije prilikom usvajanja bilo kog akcionog plana.

Izvor: [Narodna skupština Republike Srbije](#)

OCD upoznate sa detaljima poslednjih održanih bilateralnih skrinininga

Tokom aprila organizovani su sastanci na kojima su se predstavnici organizacija civilnog društva upoznali sa detaljima poslednjih održanih bilateralnih skrinininga za Poglavlje 9 (Finansijske usluge), Poglavlje 16 (Porezi), Poglavlje 17 (Ekonomска i monetarna politika) i 33 (Finansijske i budžetske odredbe).

Sastanak na kojem su predstavnicima organizacija civilnog društva preneti detalji sa nedavno održanih bilateralnih skrinininga za pregovaračka poglavlja 9 (Finansijske usluge) i 17 (Ekonomска i monetarna politika) održan je 20. aprila 2015. godine. Sastankom su predsedavali Tanja Miščević, šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, predstavnik Narodne banke Srbije, Petar Sekulić, zatim predsednik Pregovaračke grupe 9 i Branislav Zoraja, predsednik Pregovaračke grupe 17. Predsedavajući sastankom upoznali su 20 predstavnika organizacija civilnog društva sa glavnim temama bilateralnog skrinininga.

Glavne teme od interesa predstavnika organizacija civilnog društva bile su bankarske usluge, usluge osiguranja, infrastruktura finansijskog tržišta i pomoć investitorima. Veliko interesovanje izazvale su i teme poput koordinacije ekonomske politike sa odgovarajućim politikama EU, planiranje nacionalnog budžeta i okvira fiskalne politike, nezavisnost centralne banke, kao i zabrana privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama. Bilateralni skrininzi za ova dva poglavlja održani su u Briselu u periodu od 21. do 22. januara za Poglavlje 9, odnosno 12. marta 2015. godine za Poglavlje 17.

Sastanak radi upoznavanja predstavnika organizacija civilnog društva sa detaljima bilateralnih skrinininga za prego-

varačka poglavlja 16 (Porezi) i 33 (Finansijske i budžetske odredbe) održan je 21. aprila 2015. godine. Sastankom je predsedavala Tanja Miščević, šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji. Državni sekretar u Ministarstvu finansija Nenad Mijailović, koji je i predsednik obe pregovaračke grupe, upoznao je 20 predstavnika organizacija civilnog društva sa glavnim temama bilateralnog skrinininga za ova dva poglavlja.

Predstavnike civilnog društva interesovao je poreski sistem Srbije, direktno i indirektno oporezivanje i sprečavanje utaje poreza. Razgovaralo se i o monitoringu ispunjenja budžeta, kao i o načinima prikupljanja sredstava kroz tradicionalne izvore finansiranja i porez na dodatu vrednost. Bilateralni skrininzi za oba poglavlja održani su u Briselu u periodu od 5. do 6. marta za Poglavlje 16, odnosno 24. marta 2015. godine za Poglavlje 33.

Sastanke su organizovali Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom, Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije EU, Kancelarija za evropske integracije, Narodna banka Srbije i Ministarstvo finansija.

Izvor: [Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije](#)

Godinu dana rada Vlade: Evropske integracije - rezultati i planovi

Foto: [B92](#)

„Punopravno članstvo Srbije u Evropskoj uniji je prioritet Vlade i strateški cilj Srbije. Ova Vlada je uvela drugačiji pristup evropskim integracijama u poređenju sa svim prethodnim vladama. Mi smo posvećeni reformama i naš cilj nije da obaramo rekorde i da u što kraćem roku otvorimo što veći broj poglavlja. Zvanično pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji otpočeli su prvom Međuvladinom konferencijom 21. januara 2014. godine. Nismo obećavali građanima, a nismo molili ni EU, da po svaku cenu otvorimo prva poglavlja“, navodi se u godišnjem Izveštaju o radu Vlade Republike Srbije u oblasti evropskih integracija.

Izvor: [Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije](#)

U FOKUSU

Uži pregovarački tim do kraja maja

Uži pregovarački tim Srbije za pregovore sa EU biće formiran do kraja maja, izjavila je ministarka bez portfelja za evropske integracije Jadranka Joksimović.

"Očekujem da do kraja maja imamo sastavljen tim od oko 15 ljudi, uz stručnu podršku podtimova", rekla je Joksimović za dnevni list "Danas".

Ona je dodala da je lično inicirala proširenje tima, da je predložila i dopunu članova po funkciji tako da, osim državnog sekretara Ministarstva spoljnih poslova, šefa Misije u Briselu, po funkciji u timu budu i direktorka Kancelarije za evropske integracije i predstavnik člana Vlade zadužen za evropske integracije.

"Opredelili smo se za koncept kombinovanog tima od ljudi iz administracije, koji su već kroz proces skrininga, kroz pregovaračke grupe u temi, kao i od nekoliko ljudi iz nevladinih sektora, akademske i strukovne zajednice", rekla je Joksimovićeva koja će sa šeficom Pregovarač-

Foto: Večernje novosti

kog tima, Tanjom Miščević, obaviti razgovore sa kandidatima. Važnost uključivanja nevladinog sektora u proces evropskih integracija u Vladi je vrlo dobro shvaćena, te je Joksimovićeva na nedavno održanoj Drugoj plenarnoj sednici Nacionalnog konventa o EU naglasila da će potreba za saradnjom sa organizacijama civilnog društva biti neophodna u procesu pregovora.

"Iako će uključenost organizacija civilnog društva biti u nešto užem formatu, saradnja će i dalje postojati", istakla je Joksimovićeva. Ona je tada najavila skoro formiranje užeg Pregovaračkog tima u kojem će svoje mesto moći da ima i Nacionalni konvent o EU.

Republika Srbija je uspostavila strukturu potrebnu za vođenje pregovora o pristupanju EU. Ono što nedostaje je kompletiran Pregovarački tim sa svojom ekspertskskom i tehničkom podrškom. Pregovarački tim je ključni element unutar institucionalne strukture za pregovore o pristupanju EU, pa je ovaj korak trebao da bude prioritet tokom pripreme pregovora. Proces formiranja državnog Pregovaračkog tima koji će da vodi pregovore o pristupanju Srbije EU, traje od septembra 2013. godine do danas. Iskustvo iz prošlosti pokazuje da je većina zemalja kandidata za pridruživanje EU oformila uži tim već na početku tog procesa.

Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije EU učestvuje u izradi pregovaračkih pozicija za vođenje pregovora o pristupanju i zadužen je za vođenje pregovora po svim poglavljima i u svim fazama pregovora o pristupanju Srbije EU. Pregovarački tim obavlja komunikaciju sa institucijama EU, državama članicama EU, kao i državama koje imaju status kandidata za članstvo u EU. Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije EU čine: šef Pregovaračkog tima, državni sekretar u ministarstvu nadležnom za poslove finansija; državni sekretar u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove; šef Stalne diplomatske misije Republike Srbije pri EU - ambasador i drugi članovi Pregovaračkog tima.

Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija struktturnih instrumenata

Regionalna politika EU ima za cilj jačanje ekonomski i socijalne kohezije kroz smanjenje razlika u nivou razvoja između država i regionalne Evrope i zasniva se na administrativno-teritorijalnoj podeli koja je u funkciji pristupa strukturalnim fondovima i Kohezionom fondu EU.

Pravna tekovina EU vezana za [Poglavlje 22 \(Regionalna politika i koordinacija struktturnih instrumenata\)](#) sastoji se uglavnom od okvirnih propisa i propisa za sprovođenje, koji ne zahtevaju prenošenje u domaće zakonodavstvo. Njima se definišu pravila za izradu, odobravanje i sprovođenje programa Strukturalnih fondova i Kohezionog fonda (Strukturni instrumenti) koji će se odraziti na teritorijalnu organizaciju svake zemlje. O ovim programima se pregovara i dogovara sa Evropskom komisijom, ali su države članice odgovorne za njihovo sprovođenje.

Zakonodavni okvir mora da postoji da bi se omogućilo višegodišnje programiranje na nacionalnom i regionalnom nivou i fleksibilnost budžeta, postojanje kapaciteta za sufinansiranje na nacionalnom i lokalnom nivou i obezbedila sigurna i delotvorna finansijska kontrola i revizija intervencija. Države članice moraju generalno poštovati zakonodavstvo EU prilikom izbora i sprovođenja projekata, u oblastima koje se odnose na regionalnu politiku i strukturne instrumente, kao što su javne nabavke, konkurenca i životna sredina, nediskriminacija i jednakost između muškaraca i žena.

Države članice moraju da uspostave **institucionalni okvir**. Ovo podrazumeva određivanje i osnivanje svih struktura na nacionalnom i regionalnom nivou koje zahtevaju propisi, kao i uspostavljanje sistema za sprovođenje s jasnom definicijom zadataka i odgovornosti uključenih tela. Institucionalni okvir zahteva i uspostavljanje efikasnog mehanizma za međuresorsku koordinaciju, kao i uključivanje organizacija civilnog društva i sprovođenje konsultacija koje su zasnovane na uspostavljenom širokom partnerstvu prilikom pripreme i sprovođenja programa.

Odgovarajući **administrativni kapaciteti** moraju se obezbediti u svim relevantnim strukturama. Ovo podrazumeva zapošljavanje i obučavanje kvalifikovanog i iskusnog kadra, kao i uspostavljanje mera za zadržavanje takvog kadra. U tom kontekstu, države članice treba da

uspostave neophodno organizaciono uređenje, prilagode postupke i organizacione šeme i pripreme prateća dokumenta.

Proces programiranja obuhvata pripremu **Nacionalnog strateškog referentnog okvira (NSRO)** i niza **Operativnih programa (OP)** uključujući ex-ante procene. Države članice moraju organizovati **široka partnerstva** za pripremu programskih dokumenata. Moraju osigurati da je uspostavljen paket pripremljenih projekata koji čekaju odobrenje, a koji omogućava potpuno finansijsko sprovođenje programa. Države članice moraće da sprovedu i posebne mere vezane za **informisanje i učešće javnosti** kada je reč o Strukturalnim instrumentima.

Uspostavljanje sistema za monitoring i evaluaciju podrazumeva uspostavljanje struktura i postupaka za evaluaciju u različitim nadležnim organima, kao i instalaciju sveobuhvatnog **Upravljačkog informacionog sistema (MIS)**, koji će biti dostupan za upotrebu svim relevantnim organima. Države članice moraju da uspostave posebni okvir za finansijsko upravljanje i kontrolu uključujući reviziju. Ovo podrazumeva određivanje i osnivanje svih struktura koje zahtevaju propisi, kao i uspostavljanje sistema za sprovođenje s jasnom definicijom zadataka i odgovornosti uključenih tela.

Foto: Eubulletin

Pravni i strateški okvir u politici regionalnog razvoja u Srbiji - učestala rečenica

„Princip partnerstva podrazumeva usku saradnju organa javnih vlasti, ekonomskih i socijalnih partnera, te organizacija koje predstavljaju civilno društvo na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou kroz celokupan programski ciklus koji se sastoji od pripreme, sprovođenja, praćenja i evaluacije.“

(Evropski kodeks po-našanja za partnerstvo, Uredba br. 240/2014, Službeni glasnik EU br. L 74)

Od kako je Srbija postala država kandidat za članstvo u Evropskoj uniji (EU), sadržaj godišnjih izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije u procesu evropskih integracija kada je reč o **Poglavlju 22 (Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata)** jedna rečenica je ostala gotovo identična: „**Kada je reč o pravnom okviru, zakonodavstvo u oblastima koje podržavaju sprovođenje regionalne politike i dalje nije u potpunosti usklađeno sa pravnim tekovinama Evropske unije.**“

Regionalni razvoj predstavlja dugoročni i sveobuhvatni proces unapređenja održivog ekonomskog i društvenog razvoja regiona i jedinica lokalne samouprave, uz uvažavanje njihovih specifičnosti. Politika regionalnog razvoja jedne države je naročito važna u pogledu njenog članstva u EU. Naime kroz pravni i strateški okvir u ovoj politici, buduća država članica jasno određuje oblasti koje želi da razvija i tako usmerava predviđena sredstva iz Strukturnih fonda i Kohezionog fonda EU. Iako EU nema svoju jedinstvenu politiku regionalnog razvoja, u procesu pregovora o pristupanju od države kandidata za članstvo se очekuje da će usvojiti i primeniti određene standarde i principe koje Unija propisuje u ovoj oblasti.

Srbija je ozvaničila početak sprovođenja svoje politike regionalnog razvoja 2006. donošenjem novog **Ustava**. U članu 94, propisano je da se „**Republika Srbija stara o ravnomernom i održivom regionalnom razvoju**“. Ovaj član je stvorio osnovu za donošenje drugih hijerarhijski nižih akata koji bliže uređuju politiku regionalnog razvoja. Tako su u narednom periodu usvojeni Zakon o regionalnom razvoju, Uredba o nomenklaturi statističkih jedinica, Strategija regionalnog razvoja od 2007. do 2012. godine i određene regionalne razvojne strategije.

Međutim, pravni i strateški okvir u ovoj značajnoj oblasti za sprovođenje regionalne politike ostao je **nedovršen**. Neophodne izmene Zakona o regionalnom razvoju nisu urađene, nije usvojen predviđeni Nacionalni plan regionalnog razvoja, regionalne razvojne strategije nisu usvojene za svaki statistički region, a već **gotovo tri godine** Srbija nema Strategi-

ju regionalnog razvoja. Drugim rečima, od 2013. godine do danas **Srbija nema viziju i ciljeve regionalnog razvoja**. Na ovaj način, Srbija ne razvija, ne planira i ne sprovodi svoju politiku regionalnog razvoja.

Princip partnerstva predstavlja jedan od glavnih principa na kojima počiva regionalna politika EU. Pod principom partnerstva se podrazumeva „**usku saradnju organa javnih vlasti, ekonomskih i socijalnih partnera, te organizacija koje predstavljaju civilno društvo na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou** kroz celokupan programski ciklus koji se sastoji od **pripreme, sprovođenja, praćenja i evaluacije**“. Primenom ovog principa, javne politike se sprovode tako **da odgovore potrebama svojih građana**. Što je najvažnije, tako se stvara prepostavka za postizanje ukupnog društveno-ekonomskog razvoja cele države.

Iako određeni akti u politici regionalnog razvoja u Srbiji sadrže princip partnerstva, **nije do kraja uređen način njegove primene**. Zakon o regionalnom razvoju nije stvorio druge uslove za primenu ovog principa. Primera radi, ovaj zakon ne prepoznaće privredne komore, organizacije civilnog društva, pa čak ni određena republička tela kao subjekte regionalnog razvoja.

Prema **Planu rada Vlade za 2015. godinu**, predviđeno je da će nova Strategija regionalnog razvoja, biti usvojena **u novembru 2015. godine**. Međutim, nije jasno šta će se desiti sa ostalim pravnim i strateškim dokumentima potrebnim za uspešno sprovođenje politike regionalnog razvoja, da li će predviđeni rokovi biti ispoštovani, kao i da li će se novi okvir prepoznati princip partnerstva i da li će uređiti njegovu primenu. U suprotnom, Srbija **neće odmaći dalje od gorenavedene rečenice** u izveštajima Evropske komisije.

(Autor Vanja Dolapčev. Članak je nastao u okviru istraživačkog rada na projektu „**Partnerstvo za razvoj: Unapređenje uloge civilnog društva u razvoju regionalne politike u Srbiji**“, stavovi autora ne odražavaju nužno i stave Evropskog fonda za Balkan)

Beogradska otvorena škola

Centar za evropske integracije

Masarićeva 5/16, 11000 Beograd

T +381 11 30 61 372 F +381 11 36 13 112

E eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs

W eupregovori.bos.rs i www.bos.rs

facebook.com/bos.cei

twitter.com/CEI_BOS

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten „**Progovori o pregovorima**“ prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije – molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili ako niste zainteresovani da ga primate ubuduće možete nam to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primate informacije o specifičnim poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).

Da podržite Deklaraciju o zajedničkoj platformi civilnog društva za praćenje procesa pregovora o pristupanju Srbije EU dovoljno je da pošaljete mejl na adresu eupregovori@bos.rs u kome izražavate vašu spremnost da pristupite Deklaraciji, uz navođenje punog imena Vaše organizacije/koalicije/mreže.

PREPORUČUJEMO

- Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA) iz Beograda, Birn Kosovo i Internews Kosova, u okviru Inicijative za praćenje implementacije Briselskih sporazuma "Big Deal" objavili su drugi po redu [Izveštaj o primeni Briselskog sporazuma](#);
- Preporuke istočne Srbije u procesu pristupanja EU, koje je razvila Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije (RARIS) u okviru projekta „Aktivna istočna Srbija u procesu pridruživanja EU“;
- U saradnji sa [Fondacijom Hajnrih Bel](#), [Nedeljnik Vreme](#) i ove godine objavljuje serijal Politička klima posvećen klimatskim promenama u Srbiji. Serija članaka pokušava da preispita klimatsku politiku Srbije u svetlu evropskih integracija i predstojećih pregovora u Parizu: [Šta je voda donela](#), [Grad na ugljen-dioksidu](#), [Plodovi klime](#), [Kad uglja više ne bude](#);
- Pročitajte kako mladi Evropljani gledaju na proširenu Evropsku uniju. Eseji su nastali u okviru literalnog konkursa kojeg je organizovala Evropska komisija pod nazivom "[Tako slični, tako različiti, tako evropski](#)";